

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Diumenge 26 de Desembre de 1897

Núm. 3.433

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. 3.50
a provincies trimestre. 10.00
Extranjer y Ultramar 15.00
Antells, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

SECCIÓ DOCTRINAL

Los nous autonomistas

A Cuba, lo partit constitucional, aquell que inspi-rantse en la política de'n Cánovas ara entusiasta defensor de la guerra per la guerra, fins a morir, y quan ha sigut hora ha sigut organitzar manifestacions en obsequi del *casti pacificador*, atribuhintse pel cap mes baix la representació de tota l' Illa, en vista de la fermesa en que l' actual govern de Sagasta sosté las noves reformes que concedeix a las Antillas, pera que termini la guerra que delma a nostre jovent y buyda las caixas del Tresor del Estat espanyol s' ha decidit ha acceptar lo Autonomia, posantse al costat dels defensors d' aquesta regeneradora política.

Molt bé per los constitucionals, si es que acceptan de bona fé las noves doctrines, y creuen que ellas son las úniques que poden portar la pau a Cuba.

Més, a nosaltres que no 'ns mereix gens de confiança la gent que com los *constitucionalistas* estant sobre'l mateix terreny s' han sapigut entusiasmar a cada una de las arribadas dels barcos carregats de soldats y a la seva sortida de la Habana per ferits y malalts, no han donat provas de sos sentiments humanitaris, las sevas evolucions no poden convencens.

Comprenem que un partit com lo citat, que segurament te escampats per totas las encontradas de las illas als seus soldats administratius, li ha de convenir fer un suprem esforç pera conservarlos en sos postes.

Colegas, qual sincerament y bons desitjs, no posém en dubte, s' han entusiasmat ab las declaracions del partit constitucional cubá; tal vegada ells veuen la cuestió baix un cristall de diferent color y aixís comprenem las sevas paraulas.

Tant de bó que ells encertín y siguém nosaltres los que aném errats, donchs encara que no tenim molta fé en que la Autonomia fassi que la guerra de Cuba s' acabi, per la rahó de que s'ha impiantat una mica massa tart, menos ni tindriam si aquella per debilitat del Govern ó per ineptitat dels que tinguin a la seva má lo ferli donar los fruyts que 'ls cubans n' esperan, la restringissin considerablement ó l' explotessin baix miras particulars.

Retalls

Alguns periódichs publican la llista de las ruínas econòmiques d' Espanya en los sis darrers anys:

Desde 1890 a 1897 s' han venut: dels particulars contribuyents, 1.891.457 fincas pera 'l fisch; per los recaudadors del Banch, 551.571, y per l' Estat, 1.286.804.

Han quedat sense adquirir, en erial y sens producció, 942.561 fincas.

S' han donat de baixa en las matrículas industrials 150.641, per no pagar los molts impostos y lloguers.

S' han instruhit 50.415 expedients de quiebra per no poguer cumplir las sevas atencions.

Han emigrat, entre obrers y pagesos, pera l' Alger francès, 64.626, y pera la América del Sur, 1.692.635.

S' han tancat 1.892 fàbricas de diferents productes y articles.

La riquesa oculta, la que te 'l privilegi de no tributar, passa de 2.000 milions, y una gran part de la propietat rústica y urbana es presa de la usura.

Are lo que convindria fer constar es shont radica aquesta riquesa amagada, objecte de tant odiós privilegi.

A judicar per disposicions verdaderament draconianas dictadas fa poch temps, la provincia de Barcelona seria la culpable en aquest sentit, mes a mes quan qui las dictá te fama de sapiguer trobar los cuartos allí shont pagui havernhi. Pero precisament los mes interessats en que s' descubreixi la riquesa amagada d' Espanya son los contribuyents d' aquesta provincia.

Ultimament s' inaugura a Eecloo, a presencia del príncep Albert de Bélgica, la estatua del poeta flamench Ledeganck. Lo quefe de la guardia cívica havia decidit que en tal ocasió 'ls discursos serian fets en llengua flamench. Sovint al cridar-se 'ls noms, molts guardas responían «present!», en lloch de respondre «tegenwoordig.» Un dels quefes del moviment flamench, l' advocat Mr. Jossion, intervingué y protestá vivament; no volia sentir parlar en francès a Eecloo y reclamá ab energia lo «tegenwoordig.» Y ho feu ab tals termes que esclatá un altercat entre ell y 'ls oficials de la guarda. La policia intervingué, y després la gendarmeria tingué de conjurar lo conflicte.

Veus aquí un acte al qual no estém gayre avesats aquí, ahont, per causa d' una mal entesa educació, ni tan sols se deixa usar la llengua del país, tenintnos de valdre d' una de forastera, no ja davant d' un «abre» ab més ó menos autoritat, sino fins davant de qualsevol «aspirante a escribiente de la clase de quintos», de la més insignificant oficina de la administració pública.

Cal, donchs, recordar lo que fan los pobles que resoltament van a la reivindicació de sos drets y de sa personalitat, é imitarlos ab igual dignitat y fermesa.

CRÓNICA

Las festas de Nadal han passat en nostra ciutat ab tota tranquilitat: la gent jove que es la que ha fet major gasto d' alegría, ha tingut cafés, teatres y societats ahont poguer anar a divertirse y oblidar, no més que per un moment las fatigas del treball y las penas de familia.

Favorescut per molta concurrència se vegeren las dos funcions que ahir tingueren lloch en lo Teatre Fortuny.

Segurament que a las dos que tindrán lloch avuy los hi cabrá igual fortuna.

Los salons de las societats de recreo, ab motiu dels balls que pera la nit d' ahir s' hi organisaren se vegeren molt concorreguts.

Los cafés públics també s' vegeren materialment assaltats de numerosa concurrència.

La companyia d' aficionats que actúa en lo teatre de la societat «El Alb», aquesta nit hi donará una representació del drama «Fratricida».

Hem rebut dos exemplars de la novela «L' esquirol» original d' en Joseph Morató y Grau a qui agraheim l' envió, prometentli parlar de sa obra en altre número.

Atenent l' informe de la Comissió de Foment, l' Excm. Ajuntament de la vehina ciutat acordar concedir un premi al autor de la millor composició sobre Tarragona, sent aquesta presentada als Jochs Florals de Barcelona.

La Junta Directiva del Ateneo Barcelonés ha pres l' acord de fer imprimir lo magnífich treball de D. Joan Sardá que va ser llegit en la vetllada necrológica que aquella corporació va dedicar a la memoria del ex-president de la mateixa l' eminent crítich catalá D. Joseph Ixart y Moragas. Aquesta edició anirá adornada ab una fototipia del retrato al oli del Sr. Ixart que ha pintat lo Sr. Graner per encàrrech del Ateneo.

S' ha disposat que totas las plassas vacants de directores, mestres de las Escuelas Normals, se proveheixin per concurs de traslado y d' ascens entre 'ls directores y professors propietaris que pogan aspirar a ellas, ab arreglo a las disposiciones vigents, senyalantse 'l plasse de 80 dias pera la presentació de las solicitudes y sos justificants.

Avuy a la nit se posarán en escena en lo teatre de la societat «Juventud Reusense» dos comedias, catalanas en un acte acabant la funció ab lo ball de costum.

TELEGRAMAS

Madrid 25.

S' ha celebrat Consell de Ministres, en lo que s' ha llegit un telegrama de Filipinas qual síntesis es la següent:

«Ha arribat a San Rafael de Villandon lo tinent coronel senyor Primo de Rivera, essent rebut per Aguinaldo, Llanera, Porfirio y 22 quefes importants y molts insurrectes, ab grans festeigs, victorejant a Espanya, a la Reyna, a la pau y al exercit.

La pau es un fet consumat».

—Lo president dels autonomistas senyor Galvez, ha rebut telegramas de varis comités protestant contra l' assassinat del tinent coronel Ruiz per los rebeldes.

—S' ha rebut en lo Ministeri de la Guerra lo següent telegrama oficial de Cuba:

«Habana 22.—Capità general al ministre de la Guerra:

En nom dels heroichs defensors de Guamo agraheixo de tot cor los sentiments generosos transmesos per V. E. de la invicta Saragossa, quins fills son sempre ferm baluart en la defensa de la patria y han escrit páginas de la historia ab sa heroica sanch.

No sols agraheixo la comunicació de V. E. per lo lo que es en sí, sino perque procedeix d' una ciutat d' heroes y 'm sento gojós de poguer parlar als fills dels legendaris patriotas de 1808.—Blanco.»

—Ha celebrat avuy sa primera sessió la Junta del cens, assistinthi 'ls vocals perteneixents a la Unió constitucional.

Acte es aquest que s' estima com una demostració de que acodiran a las eleccions en virtut del vot de confiança que pera resoldre punt ten important se concedí per la darrera assamblea a la junta directiva.

Per aquesta primera sessió pot dirse que la Junta no ha fet altra cosa que constituhirse y trassar líneas pera distribuhirse los treballs del establiment de las plantillas y repart de cédulas.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Esteve.

CULTS RELIGIOSOS

Santuari de Ntra. Sra. de Misericordia

Avuy diumenge a 2 cuarts de 4 de la tarde, las devotes associadas dedican a sa Excelsa Patrona un Rosari a tota orquesta ab explicació de Misteris a càrrech del Rvnt. D. Francisco Llaurodó.

Sant de demà.—Sant Joan.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Companyia d' ópera y sarsuela espanyola DIRIGIDA PER LO MESTRE

D. FRANCISCO PEREZ CABRERO

Funcions pera avuy.—Tarde: La popular opereta en 3 actes «Las Mascotas».—A dos cuarts de 4.

Nit: Segon abono.—6.ª de la tercera serie.—Se posará en escena la sarsuela en 3 actes, «Jugar con fuego» y la sarsuela en un acte «Los cocineros».

Entrada a localitat 3 rals.—Id. al paradís 2.

A dos cuarts de nou en punt.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

SERVEY DE TRENS

'SORTIDAS'

De Reus á Barcelona

5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
8'56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
12'41 t. mercaderias, segunda y tercera.
1'57 t. correo (per Vilanova.)

De Barcelona á Reus

5'25 m. (per Vilafranca).
9'46 m. (per Vilanova).
15'8 t. per id.
7'39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora

9'33 m.—1'04 t.—3'40 t.—7'19 y 9'57 nit.

De Mora á Reus

4'21 m.—8'00 m.—12'05 t.—6'04 t.—7'36 n.

De Reus á Tarragona

8'30 m.—9'47 m.—2 t.—7'04 t.

De Tarragona á Reus

7'30 m.—12'25 t.—4'30 t.—8'20 n.

De Reus á Lleyda

8'40 m.—5'23 t.

De Lleyda á Reus

5'50 m.—3'50 t.

De Reus á Vimbodí

1'28 t. cotxes de 2.ª y 3.^a

De Vimbodí á Reus

9'53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia á Tarragona

11' m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,

8'30 m.

De Barcelona (per Tarragona) 9'30 m.
De id. directe 10'30 t.
De id. id. 1'30 t.
De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7'30 t.
De Madrid y Zaragoza 2'30 n.
De Lleyda y Huesca 7'30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Novembre y 15 y 19 de Desembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5'00 m.

Pera id. á las 2'00 t.

Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m

Pera id. id. id. (per idem) á las 2'00 t.

Pera Tarragona, directe á las 7'00 n.

Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y saslineas á las 8'00 m.

Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 4'00 t.

Los pobles servits per peatons á las 9'00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que s' deposita en los buxos després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

Biblioteca Regionalista Llibreria Regional, carrer de Jesús, 31

SECCIÓ CATALANA

«Lo Catalanisme», per Valentí Almirall, 10 rals.
«Quadros», per Emili Vilanova, 2 "
«La Dida», per Joseph Feliu y Codina, 2 "
«Cartas Andorranas», per Joseph Aladern, 2 "
«Costums típicos», per id., 2 "
«Alcover», monografia, per id., 2 "
«Poesias», per Manel Marinell-lo, 2 "
«Oda á Barcelona», per Jascinte Verdaguer, 4 "
«Lo Pi de las tres brancas», per id., 2 "
«L' Aglenya», per Ramon Masifern, 4 "
«Croquis Pirenencs», per J. Massó Torrents, 12 "
«La Fada», per id., 2 "
«Catalunya trilingüe», per J. Casas Carbó, 2 "
«Anant pel mon», per Santiago Russinyol, 16 "
«Les Cròniques catalanes», per Gabriel Turell, 12 "
«Obres catalanes», per Joseph Ixart, 20 "
«Poesias», de Joan Maragall, 8 "
«Alades», per Emili Guanyabens, 8 "
«Fructidor», drama, per Ignaci Iglesias, 8 "
«Montalba», per Bosch de la Trinxeria, 12 "
«Quan jo era ney», per A. de Riquer, 20 "

«Música vella», per E. Doria y Bonaplata, 12 "
«Figura y paisatge», per Narcís Oller, 12 "
«Tascant per les Serres», per J. Pons y Masaveu, 12 "
«Espectres», per Enrich Ibsen, 8 "
Obras dramáticas de la biblioteca del «Teatro Regional», á meytat de preu.

«Cansons Catalanas», harmonisades per Enrich Morena, han sortit:

«Sant Ramón», 2 rals.
«Plany», 2 "
«El Maçoudia», per Brunet y Bellet, 4 "

SECCIÓ CASTELLANA

«España tal cual es», per Valentí Almirall, 4 rals.
«Patria y Región», per Salvador Golbe, 12 "
«Un ensayo de Regionalismo», per Joan Mañé y Flaquer, 2 "

SECCIÓ GALLEGA

«Odas de Anacreonte», per Florenci Vaamonde, 5 rals.
Además están á la venda diferentes obras de celebrats iterats catalans, castellans y extranjeros.

Gran Café Restaurant de París.

Pera laps róximas Festas de Nadal, s' expendiran en aquest acreditat establiment:

Galls d' indis rostits desde 12 pessetas.—Galantina trufada.—Formatje de tocino.—Cap de porch singlá.—Pernil de York.—Pastells de llebre y perdiu.—Ostras verdes de Marennes á 2'25 ptas. dotzena, id. de Santander á 1'25 ptas.—Biscuit Glacé.
Se suplica oportunitat en los encárrechs.

CREMA LÁCTEA ROMEU

Reproductora de la llet

aprobada per la M. Iltre. Academia Médich Farmacéutica de Barcelona.

Eficament recomenada pera augmentar la llet á las Mares de familia, en cuants casos s' hagi retirat per disgust, fluxetat, etc. Ab son ús, tota mare pot criar á sos fills durant lo temps de la lactancia.

Dipòsit: Farmacia de A. SERRA, Arrabal de Sta. Anna, 80

REUS

ASCENSORES-SIVILLA Hidráulicos y Eléctricos

MONTA CARGAS Y MONTA-PLATOS

APARATOS MOVIDOS
ELEVADORES POR MOTOR
DE TODOS SISTEMAS Vap., de Gas Y Á BRAZO

MUNAR Y GUITART

S. en C.
INGENIEROS Y ARQUITECTOS
LIBERTAD, 1, MADRID

La casa construye y tiene funcionando aparatos elevadores de todos los sistemas conocidos, como son los de equilibrio superior, equilibrio inferior, hidrostático, fúniculares, de compensador, eléctrico, hidroeléctrico, mecánicos, á brazo, etc., que se describen en el CATALOGO GENERAL DE LA CASA.

Se facilitan Catálogos y Presupuestos

1897